

Становище

от проф. д-р Цветан Недков

за дисертационния труд на Димитър Стойчев

на тема: „Дигитални трансформации на изображението при създаването на нискобюджетно кино в България”

Дисертационният труд на докторанта Димитър Стойчев се появява в ключов момент – точно на ръба на епохата между специализирания софтуер за дигитална обработка на филми и широкоспектърните възможности на изкуствения интелект, който вече се внедрява ефективно в процеса по създаване на киноизкуство от първия до последния му етап. Преходният период между вече остаряващите технолиги и настъпващата нова епоха за киното би трябвало да бъде изследван в детайли и тази дисертация успешно се справя със задачата.

Предмет на изследване в този дисертационен труд са дигиталните визуални ефекти като част от възможностите за дигитални трансформации на изображението. Фокусът е върху дигиталната трансформация на изображението в различните етапи от създаване и реализация на филмови проекти, включително в България. Една от защитените хипотези на научния труд предполага, че съвременните софтуери за дигитални визуални ефекти могат да помогнат за повишаването на конкурентоспособността на българското нискобюджетно кино на международния филмов пазар, което е съществен практически принос на научното изследване. Отчетен е и фактът, че поради липса на адекватно финансиране, съвременното българско нискобюджетно кино не се възползва от потенциала и възможностите на дигиталните визуални ефекти.

За да достигне до приносните изводи докторантът Димитър Стойчев започва с хронологично проследяване на развитието на основните класически средства и визуални ефекти, използвани в развитието на филмовото изкуство. Той

анализира класически техники, като двойна експозиция, миниатюрни макети, изкривена перспектива, маска/контрамаска, стъклени кадри, които се развиват и използват от поколения визуални артисти и през целия ХХ-ти век. Преместването на визуалните ефекти от снимачната площадка към постпродукцията е сравнително нов етап във филмопроизводството и е част от методологичното изследване на докторанта.

След изясняване на базисните неща, докторантът се съсредоточава върху технологичните аспекти и постепенно стеснява фокуса до използването на дигитални трансформации на изображението при създаването на нискобюджетно кино в България. Този въпрос досега не е разглеждан в българската научна литература и това е приносен момент от дисертацията. Докторантът е използвал методологията на интервюто с професионалисти от филмопроизводството.

Една от хипотезите, заложи в дисертацията и доказана чрез методиката на изследване е, че дигиталната трансформация на филмовата индустрия е фактор, благоприятстващ създаването и разпространението на нискобюджетни филми. Тя оказва комплексно влияние върху филмопроизводството, като намалява разходите за създаване и реализация на филмите. Ефективното ѝ използване може да повиши конкурентноспособността на нискобюджетното българско кино на международния пазар. Изследването на докторанта обаче показва, че въпреки широките възможности на дигиталната трансформация, българските творци рядко се сещат за инструмент като визуалните ефекти, който да използват за намаляване на разходите за реализация на филмовите си проекти. Според извода на докторанта Димитър Стойчев *„основната причина за това е липсата на обвързаност между продукцията и реализацията на филмите, която в съществуващата система възнаграждава авторите с държавна субсидия, но не ги натоварва с отговорност да постигнат резултати, чрез които да върнат инвестираните в проектите им, средства.“*

Разглеждайки ключовия граничен момент между две технологични революции в киното, докторантът Стойчев свързва чрез анализа си активното използване на дигитални трансформации и възможността да се създаде кинопродукт изцяло с помощта на изкуствен интелект, което според някои вещае „края на киното“, както в епохата на навлизане на звука и цвета във филмите.

Бързият преход между дигиталните технологии и изкуственият интелект не позволява да се прецени ефективно баланса, негативите и позитивите на различните технологични методи. Всяко подобно изследване е предпоследно, бързо заменимо с ново, опиращо се на нови постижения в технологичен аспект. Общото обаче, незаменимата част в създаването на филми, е творческото начало. Затова изводът, направен от Стойчев, че дигиталните технологии и изкуственият интелект по-скоро стимулират, отколкото ограничават творческата мисъл, е същностен. Силното творческо начало в съчетание с технологичния напредък ще допринесат за по-бързото и качествено развитие на филмовата индустрия, ще повишат печалбите на киносъздателите, но и ще допринесат за по-добро естетическо и психологическо изживяване у зрителите.

Приносите на Димитър Стойчев в дисертационния му труд включват не само изводи, базирани на емпирична и аналитична методология, но и практически модели за работа със софтуерни продукти, както и с изкуствен интелект.

Предлагам дисертацията на докторанта Димитър Стойчев на тема: „Дигитални трансформации на изображението при създаването на нискобюджетно кино в България“ да бъде приета и одобрена от Научния съвет.

22.05. 2025г

проф. д-р Цветан Недков: